

Delft University of Technology

Afleiding achter het stuur; Praktische tips voor veilig telefoongebruik tijdens het werk Voor jou samengevat

Oviedo-Trespalacios, O.; van Nunen, K.L.L.

Publication date
2024

Document Version
Final published version

Published in
Veiligheidsnieuws

Citation (APA)

Oviedo-Trespalacios, O., & van Nunen, K. L. L. (2024). Afleiding achter het stuur; Praktische tips voor veilig telefoongebruik tijdens het werk: Voor jou samengevat. *Veiligheidsnieuws*, (225), 66-67.

Important note

To cite this publication, please use the final published version (if applicable).
Please check the document version above.

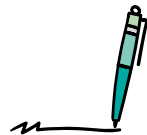
Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download, forward or distribute the text or part of it, without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license such as Creative Commons.

Takedown policy

Please contact us and provide details if you believe this document breaches copyrights.
We will remove access to the work immediately and investigate your claim.

AFLEIDING ACHTER HET STUUR: PRAKTISCHE TIPS VOOR VEILIG TELEFOONGEBRUIK TIJDENS HET WERK

Afleiding tijdens het autorijden door telefoongebruik is een significant veiligheidsrisico, zeker bij jobs waarbij communicatie tijdens het rijden essentieel is, zoals in de logistieke sector. Veel bedrijven proberen om het gebruik van telefoons achter het stuur volledig te verbieden. Het is echter vaak effectiever om het telefoongebruik – en de daarmee gepaarde veiligheidsrisico's – beter af te stemmen op de operationele behoeften van het bedrijf. In dit artikel komen praktische tips aan bod om afgeleid rijden tijdens het werk aan te pakken, waarbij de nadruk ligt op het verminderen van de meest risicovolle vormen van afleiding.

Oscar Oviedo Trespalacios

Assistant professor
TU Delft

Karolien van Nunen

Assistant professor
TU Delft
Redactieraad Veiligheidsnieuws

De risico's van visuele afleiding

De meest risicovolle vorm van afleiding tijdens het autorijden is visuele afleiding – namelijk de ogen afwenden van de weg. Onderzoek toont aan dat bestuurders die langer dan twee seconden hun blik van de weg afwenden, een groter risico lopen op een ongeval (Dingus et al., 2016). Visuele taken, zoals het lezen van berichten of het kijken naar een telefoonscherm, zijn bijzonder risicovol. Hoewel andere vormen van afleiding, zoals gesprekken met passagiers of handsfree telefoneren, ook risico's met zich meebrengen, houden ze over het algemeen minder risico's in dan visuele afleidingen. Het is daarom van belang om van het verminderen van visuele afleidingen een prioriteit te maken in een verkeersveiligheidsbeleid.

“Voor sommige bestuurders is telefoongebruik tijdens het werk essentieel, waardoor het zoeken naar alternatieven voor een totaalverbod nodig is”

Tip: Richt je middelen op het minimaliseren van visuele afleidingen tijdens het autorijden. Een duidelijke vuistregel is dat een bestuurder nooit langer dan twee seconden de blik mag afwenden van de weg. Maak je medewerkers hier regelmatig van bewust.

Hoeveel seconden heb jij nodig om dit campagnebord langs de weg te lezen? Aangezien het risico op een ongeval aanzienlijk toeneemt als je langer dan twee seconden visueel afgeleid bent, zijn deze campagneborden langs de weg dan wel een goede strategie voor het verbeteren van de verkeersveiligheid?

De prominente rol van mobiele telefoons tijdens het werk

Voor veel bedrijven, zoals pakjesdiensten, bezorgers van eten en taxichauffeurs, zijn mobiele telefoons essentieel tijdens het werk. Chauffeurs moeten in contact blijven met dispatchers, klanten of collega's, waardoor een totaalverbod op telefoongebruik niet werkbaar is. Onderzoek toont aan dat chauffeurs vaak hun telefoon moeten gebruiken om aan de werkvereisten te voldoen, waardoor het vinden van een balans tussen veiligheid en werkprestaties cruciaal is (Oviedo-Trespalacios et al., 2017).

Het vinden van deze balans kan door het toepassen van een risicogebaseerde aanpak, waarbij **handsfree** telefoongebruik wordt toegestaan tijdens laag-risicosituaties, en waarbij alle telefooninteracties worden beperkt tijdens hoog-risicosituaties, zoals tijdens druk verkeer of tijdens slecht weer. Laag-risicosituaties verwijzen vaak naar wanneer de auto stilstaat, zoals bij het wachten aan een verkeerslicht, maar dit kan ook gelden wanneer de auto rijdt, zoals bij minimale verkeersdruk, weinig/geen voetgangers of weinig kansen op onvoorziene omstandigheden zoals kinderen die de weg oversteken.

Laag-risicosituaties doen zich meestal voor als de omstandigheden voorspelbaar zijn, waarbij de kans dat er iets onverwachts gebeurt, laag is. Door het toepassen van deze risicogebaseerde benadering kan de communicatie die nodig is voor het uitvoeren van het werk behouden blijven, terwijl het waarborgen van de veiligheid wel voorop staat (Oviedo-Trespalcacios et al., 2016).

Tip: Overweeg alternatieven voor een totaalverbod, zeker als telefoongebruik essentieel is voor het uitvoeren van het werk. Een mogelijk alternatief is het opstellen van een beleid dat het gebruik van **handsfree** communicatie enkel toestaat in situaties met een laag risico, en het telefoongebruik volledig wordt verboden in situaties met een hoger risico. Belangrijk is dat bestuurders op regelmatige basis training krijgen om verkeerssituaties en de daarbij horende risico's adequaat in te schatten (zie ook volgend punt over zelfregulering).

“Bestuurders voelen zich vaak verplicht om te reageren op werkgerelateerde oproepen of berichten, zelfs als dat niet veilig is”

Op de website van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) (www.veiligverkeer.be) kan je verschillende regels, tips, en campagnemateriaal terugvinden.

Hierbij de vijf VSV-tips voor handsfree telefoongebruik:

1. Bel alleen als het hoogst noodzakelijk is tijdens de rit. Het is veiliger om voor je vertrek te bellen, dan blijf je tijdens de rit gefocust.
2. Als je toch moet bellen, hou het dan zo kort mogelijk.
3. Bel alleen bij rustig verkeer.
4. Geef een spraakopdracht als je zelf iemand moet bellen.
5. Gebruik de bediening aan je stuur om een inkomende oproep op te nemen. Veiliger is om niet op te nemen en bij aankomst even terug te bellen. De meeste telefoontjes zijn niet zo dringend als je denkt.

Moedig bestuurders aan tot zelfregulering

Bestuurders kunnen leren om veiligere beslissingen te nemen over wanneer ze hun telefoon al dan niet gebruiken. Zelfregulering betekent dat bestuurders hun omgeving beoordelen en beslissen of ze hun telefoon gebruiken of communicatie uitstellen tot het veiliger is. Hoewel handsfree-apparaten handmatige afleidingen verminderen, zorgt handsfree telefoongebruik nog steeds voor cognitieve afleidingen. Hoewel cognitieve afleidingen zorgen voor minder risico's dan handmatige of visuele afleidingen, kunnen ze nog steeds van invloed zijn op het vermogen van een bestuurder om snel te reageren (Oviedo-Trespalcacios et al., 2018).

Tip: Leidt bestuurders op om te herkennen wanneer het veilig is om hun telefoon te gebruiken en wanneer ze moeten wachten. Moedig handsfree telefoongebruik aan, maar

benadruk dat ook handsfree gesprekken vermeden moeten worden in complexe rijomstandigheden.

Deel de verantwoordelijkheden binnen de organisatie

Afgeleid rijden is niet alleen een probleem van de bestuurder, maar het is een probleem dat iedereen betreft die met de bestuurder communiceert, waaronder dispatchers en leidinggevendenden. Bestuurders voelen zich vaak verplicht om te reageren op werkgerelateerde oproepen of berichten, zelfs als dat niet veilig is (Oviedo-Trespalcacios et al., 2019). Het is belangrijk dat bedrijven een cultuur creëren waarin veiligheid de hoogste prioriteit heeft en waarin bestuurders zich gesteund voelen om te wachten tot het veilig is om te reageren.

Tip: Train iedereen binnen de organisatie om de risico's van afgeleid rijden te begrijpen. Maak duidelijk dat bestuurders zich nooit verplicht moeten voelen om oproepen of sms'jes (of zelfs e-mails) te beantwoorden tijdens het autorijden, en stel duidelijke verwachtingen voor communicatie wanneer bestuurders onderweg zijn.

Maak gebruik van technologie om veilig rijden te ondersteunen

Handsfree technologie, zoals bluetooth en spraakgestuurde assistenten, kan bestuurders helpen om handmatig telefoongebruik te verminderen. Het is echter belangrijk dat deze systemen correct worden gebruikt. Bedrijven moeten er voor zorgen dat hun voertuigen zijn uitgerust met handsfree technologie en dat bestuurders weten hoe ze deze veilig kunnen gebruiken (Simmons et al., 2017). Vaak zijn handsfree systemen wel geïnstalleerd in (bedrijfs) wagens, maar weten werknemers niet altijd hoe ze deze correct moeten gebruiken.

Tegenwoordig zijn er ook verschillende apps en functies beschikbaar die helpen om afleiding te verminderen. Zowel Apple als Android heeft een 'Niet storen'-functie, waarvan is aangetoond dat risicovolle interacties verminderen als de 'Niet storen'-functie is ingeschakeld (Oviedo-Trespalcacios et al., 2020).

Tip: Installeer handsfree systemen in alle bedrijfsvoertuigen en/of apps om afleiding te verminderen en geef training over hoe bestuurders deze correct kunnen gebruiken.

Conclusie

Omgaan met afgeleid rijden tijdens het werk vereist meer dan alleen het verbieden van telefoongebruik. Het gaat om het creëren van een evenwichtige aanpak die zowel de veiligheid als de operationele behoeften ondersteunt. Door te focussen op het verminderen van visuele afleidingen, het bevorderen van zelfregulering en het delen van verantwoordelijkheid binnen de organisatie, kunnen risico's geminimaliseerd worden en kan tegelijkertijd de nodige communicatie mogelijk blijven. ♦

Bronnen en externe links van dit artikel vind je terug op prebes.be/vn225.

